

Banat a fost înregistrat termenul *obraniță* (< s. -cr. *òbranica*, *òbramnica* „idem, ceea ce se așează pe umeri“), care s-a extins și în sudul Crișanei (ALRM n [2555]). Pentru boala numită în sudul țării *pojar* (= rujeolă), iar în răsărit *cori*, în Banat se folosește cuvântul *pirpur*, *pirpor*, provenit din sîrbocroată (în restul țării — *vărsat*, derivat românească; ALRM I 160, aici h. 27 și 29). În sfîrșit, alături de cuvîntul mai vechi de origine sud-slavă (bulgar) *nisip*, în partea de apus a Banatului, unde se află o populație sîrbească numeroasă, s-a notat în punctele românești cuvîntul *șesăcos* pentru '(pămînt) nisipos' (ALRM n I 3, *Împr.* h. 14, aici h. 29). Evident că și aici se poate încerca o stratificare în timp a împrumuturilor printr-o studiere exhaustivă a lor, așa cum preconizează acad. E. Petrovici, anunțîndu-și lucrarea consacrată elementelor de origine sîrbocroată din limba romînă¹.

În concluzie, se poate spune că *Atlasul lingvistic* romîn ne permite să aducem precizări deosebit de importante la stabilirea etimologiei exacte a cuvintelor de origine slavă în limba romînă. În același timp, el este o oglindă a viabilității acestor cuvinte în graiurile românești, permițîndu-ne să studiem „pe teren“ diversele raporturi care s-au stabilit între cuvintele de origine slavă și cele moștenite din latină sau împrumutate din alte limbi (sinonimie „slavo-romînă“, concurență între cuvinte de diverse origini etc. : cf. *bolnav* — *beteag*, *sfredel* — *burghiu*, *obraz* — *față*, *cireadă* — *ciurdă*, *cobilită* — *obraniță* — *coromîslă* etc.).

Fără a ne permite stabilirea cu precizie a regiunilor în care au fost răspîndite vechile triburi slave de sud sau cele slave de răsărit pe teritoriul țării noastre, ariile cuvintelor de origine slavă ne dau totuși unele indicații în acest sens. Căci chiar dacă ele nu coincid cu ariile toponimice slave, așa cum se arată în lucrările acad. E. Petrovici, centrul lor de intensitate coincide totuși cu aceste arii. Cea mai complexă situație din acest punct de vedere o au cuvintele răspîndite pe întreg teritoriul limbii romîne. Faptul că, de multe ori, ele nu formează „arii“ pe teritoriul țării noastre se compensează însă cu posibilitatea ce-o avem de a le determina ca aparținînd celui mai vechi strat lexical slav din limba romînă. Și dacă vom adăuga la acesta argumentele de ordin fonetico-gramatical și semantic, precum și mărturia aromînei, meglenoromînei și istro-romînei, vom putea stabili cu mai multă precizie cronologia elementelor slave, fapt deosebit de important pentru istoria limbii și a poporului romîn.

În ceea ce privește *Atlasul comun al limbilor slave*, dacă nu se va urmări prin el numai stabilirea unor izoglose „protoslave“ și slave antice, ci așa cum se preconizează tot mai mult în ultima vreme, studierea unor probleme complexe istorico-dialectale slave, materialul românesc va putea fi folosit atît în comentariile la hărțile lexico-semantice, cît și la cele consacrate derivației și foneticii. De exemplu, aria romînească *streașină* se va lega de cuvîntul dialectal bulgar *стрешина* (derivat din *стреха*, *стряха* cu sufixul *-ина*) și cel sloven *strešina*. Aria cuvîntului *vraf* se va lega de asemenea de cuvîntul dialectal bulgar *спax*, avînd corespondent în aria slavă de răsărit : rus., ucr.

¹ Vezi răspunsul său la ancheta revistei „Limba romînă“ (VIII, 1959, nr. 4, p. 60). Cercetătorul influenței sîrbești în Banat va trebui să țină seama și de materialul cules de I. A. Candra pentru *Atlasul lingvistic al Banatului*, rămas nepublicat. Vezi articolul său *Constatări în domeniul dialectologiei*, în „Grai și suflet“, I, 2, 1924, p. 169—200, unde se dau și cîteva hărți privind răspîndirea unor cuvinte de origine slavă : la p. 194 h. 8 : *gomilă* — *mogilă* etc., la p. 198, h. 10 : *golumb-golimb*; între p. 190—191, harta *stîrc-cocostîrc* (cf. I. Coteanu, *Elemente de dialectologie a limbii romîne*, București, 1961, p. 37—38).